ХЈУМАНИ РАЈТС ВОЧ ИЗНОСИ НОВА СВЕДОЧАНСТВА О РАЗМЕРАМА МУЧЕЊА КОЈА ВРШЕ АМЕРИЧКЕ ТРУПЕ НАД ЗАРОБЉЕНИЦИМА

Нису знали да се не сме

Налази објављени 24. септембра у Њујорку показују да су мучења била масовна, крајње брутална, често зверска, и да су за њих несумњиво знале више команде, укључујући и највишу. Али више од страшних физичких рана и небројених анонимних смрти у мукама данас вређају објашњења како се и зашто то догађа – објашњења која може да свари још само кретенизована публика глобалних ТВ мрежа. На то указује и општи закључак да америчка војска „није била обавештена да мора да поштује Женевску конвенцију”

Америчке трупе су подвргле ирачке заробљенике тешким батинањима и другим ужасавајућим мучењима у једној бази у централном Ираку од 2003. до краја 2004. године. То се веома често одигравало по непосредном наређењу или уз одобрење високих официра, о чему сами војници сведоче у новом извештају Хјумани Рајтс Воча, објављеном у Њујорку 24. септембра 2005.

Нови извештај „Leadership Failure: Firsthand Accounts of Tortur of Iraqi Detainees by the U. S. Army’s 82nd Airborne Division” („Слабости у командовању: Сведочанства из прве руке о

мучењу ирачких заробљеника од стране 82-ге дивизије америчке војске") доноси исказе војника о злоупотребама које су над заробљеницима починиле трупе 82-ге ваздушне дивизије стациониране у бази „Фоб Мјеркури", крај Фалуџе.

Два наредника и један капетан америчке војске описују тешка батинања заробљеника која су била свакодневна, рутинска, као и друге окрутне и нехумане поступке. На преимер, један војник је, према сведочењу, бејзбол палицом брутално сломио ноге заробљенику.

Заробљеници су такође приморавани да испруженим рукама држе посуде с водом од пет галона (око 19 литара) и да раде друге ствари све док не падну од исцрпљености. Војници су им стављали и хемијске супстанце на кожу и на очи, присиљавали их на остајање у дуготрајним тешким положајима тела, на лишавање сна и излагали их екстремно ниским и високим температурама. Терали су заробљенике да праве пирамиде од гомиле својих тела и мучили их глађу и жеђу. Војници су описали и злостављања којима су присуствовали или у којима су учествовали у једној другој бази у Ираку, као и за време претходног службовања у Авганистану.

МУЧЕЊА НА ЗАХТЕВ „MILITARY INTELIGENCE"

Према сведочењу војника, изложеном у септембарском извештају Хјумани Рајтс Воча, чланови америчког персонала су малтретирали заорбљенике у току испитивања или једноставно да би се „опустили". У бројним случајевима они су изјавили да су злостављања изричито наређивали чланови секције „Military Intelligence" (Војна обавештајна служба) пре испитивања и да су надређени официри у овој секцији и ван ње били упознати са мучењима. Сведочанства показују да су злостављања била „резултат слабости у цивилном и војном командовању", као и конфузије у тумачењу правила за испитивање и примени Женевске конвенције. Она оповргавају изјаве Бушове администрације да су злостављања која су чиниле америчке снаге против заробљеника у иностранству била ретка, изузетна и да нису имала везе са политиком америчке

администрације.

„Администрација је тражила од војника да извуку информације од заробљеника не објаснивши им шта је дозвољено, а шта је забрањено", изјавио је Том Малиновски, директор вашингтонског бироа Хјумани Рајтс Воча. „А када су мучења обелодањена, што је било неизбежно, руководиоци су све свалили на војнике на терену, уместо да они лично преузму одговорност."

Војници су имали своје термине за технике злостављања: „smoking" („пушити") или „fucking" („јебати"), као и назив „PUCs", што је скраћеница за „Persons Under Control" („особе под контролом"). Израз „smoking a PUCs" је значио исцрпљивање заробљеника физичким вежбама (понекад до губљења свести), или присиљавање да стоје у болним положајима. „Fucking a PUCs" је значило тешко тући или мучити заробљенике. Војници су изјавили да су чланови секције „Military Intelligence" (Војна обавештајна служба) редовно наређивали војницима да примене на заробљеницима „smoke" („пушење") пре испитивања.

Један наредник је изјавио Хјумани Рајтс Вочу: „Сви у логору су знали да ако је неко хтео да се ослободи својих фрустрација учествовао је у PUC-у. То је био спорт, на неки начин... Једном је дошао (неки наредник) и сломио ногу једном заробљенику са металном бејзбол палицом марке ‚mini Louisville Slugger'."

Официр који је дао изјаве Хјумани Рајтс Вочу непрестано је покушавао, током 17 месеци, да својим претпостављенима изрази своју забринутост због третмана заробљеника и да добије јаснија правила о дозвољеном поступању са њима, али увек је добијао одговор да треба да занемари злостављања и да „има у виду своју каријеру". Тај официр сматра да није схватан озбиљно све док се није обратио члановима Конгреса да би им изразио своју забринутост. Пошто је официр заказао састанак са сарадницима сенатора Џона Мек Кена и Џона Варнера, његов претпостављени му није дао дозволу да напусти базу. Пар дана касније официра су позвали истражитељи Дивизије за истраживања криминалних аката армије и Бироа Генералног инспектората, а истовремено је био обавештен да је армија покренула формалну истрагу. Многобројни покушаји Хјумани Рајтс Воча да ступи у контакт са представницима 82-ге ваздушне дивизије поводом наведених оптужби остали су без одговора.

„ОСЛОБАЂАЊЕ ОД ФРУСТРАЦИЈА”

Сведочење војника као да је свесно формулисано тако да оставља утисак како у војним јединицама влада конфузија у тумачењу легалних мера које се могу примењивати према заробљеницима. Један од поменутих наредника описао је како су злостављања заробљеника била прихватана у војним јединицама: „То је било прихваћено. Команда је пропустила да дâ јасне смернице, па смо их ми сами развили. Они су хтели информације, а све док неки заробљеник не умре, ствар је пролазила. Ми смо схватали да се дизала бука због заробљеника који умру, па смо пазили на то. Пазили смо да им не сломимо руке или ноге и да се не десе слична срања.”

Сведочанства војника доводе у сумњу тврдњу Бушове администрације да војна и цивилна команда немају никакву улогу у злостављањима. Официр који је поменут у извештају изјавио је Хјумани Рајтс Вочу да он верује да су злостављања којима је присуствовао у Ираку и Авганистану делом била проузрокована и одлуком председника Буша, из 2002. године, да се не омогући заштита заробљеницима у Авганистану коју гарантује Женевска конвенција о ратним заробљеницима: „Мислио сам (у Авганистану) да је командна хијерархија укључујући и националну команду (председник Буш и секретар одбране Доналд Рамсфелд) утврдила оквирима своје политике да ми треба грубо да испитујемо те момке... Знали смо да Женевска конвенција утврђује границе, али у вама се рађа забуна када државни секретар за одбрану и председник дају овакве изјаве да се Женевска конвенција не примењује на заробљенике... Да сам знао да морамо да поштујемо Женевску конвенцију, као официр бих повео истрагу о нечему што је било сумњиво понашање.”

ПРИРУЧНИК ЗА ЉУДСКОСТ

Официр је био мишљења да је одлука Буша о Авганистану инфицирала и политику у Ираку када је реч о заробљеницима и њиховом испитивању: „У јединицама политички ништа није промењено. Ирак је био осликан као део рата против тероризма, дакле не као посебна држава, већ као део једног много ширег рата."

Један од наредника је рекао у извештају о своме службовању у Ираку: „Женевска конвенција је доведена у питање и ми нисмо знали да морамо да је поштујемо... Никада нисмо имали брифинг о Женевској конвенцији."

Хјумани Рајтс Воч је позвао америчку војску да спроведе темељну истрагу о злостављањима описаним у извештају, као и о свим осталим таквим случајевима, очито веома бројним. Организација је инсистирала да се та истрага не ограничи само на ниже војне чинове, као што је то био случај у претходним истрагама, већ да се испита и одговорност у целокупној војној хијерархији. Обновљен је и позив администрацији да именује специјалног тужиоца за широку кривичну истрагу о војном и цивилном персоналу, укључујући и функционере вишег нивоа, који би могао бити умешан у злостављања против заробљеника у Ираку, Авганистану и другде.

Хјумани Рајтс Воч је исто тако позвао амерички Конгрес да оснује специјалну комисију, сличну комисији за 11. септембар, која би се бавила питањима малтретирања затвореника и да донесе закон који забрањује било какву форму третмана или испитивања заробљеника који нису предвиђени „Приручником америчке војске о војној истрази" (*U. S. Army Field Manual on Intelligence Interrogation*) или који су забрањени Конвенцијом против мучења.

„Онда када искусни армијски официр изађе из својих војних оквира да би рекао да нешто систематски није у реду, администрација и Конгрес треба да га саслушају", изјавио је Малиновски. „То значи да треба да се омогући обављање стварно независне истраге о политичким одлукама које су довеле до злоупотреба и да се трупама на терену саопште јасна и легална правила о испитивању." **<**

Извор: „Voxnr”

(Октобар 2005)